

Framtidens äldrelev och äldreomsorg i Värmdö kommun

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	3
2. Nulägesbeskrivning	3
2.1. Befolkningsstruktur	4
2.2. Boende- och stödformer	4
2.2.1. Särskilt boende	4
2.2.2. Trygghetsboende	5
2.2.3. Ordinärt boende	5
2.2.4. Seniorboende	5
2.2.5. Demensvård	5
2.2.6. Hemtjänst	6
2.2.7. Öppen verksamhet	6
2.2.8. Förebyggande åtgärder	6
3. Framtidens äldrelev och äldreomsorg	6
3.1. Befolkningsutveckling	7
3.2. Individualisering	7
3.3. Innovationer	8
3.3.1. Trygghets- och säkerhetsteknik	8
3.3.2. Kompensatoriska hjälpmedel	9
3.3.3. Tekniska hjälpmedel för social kontakt	9
3.3.4. Teknik och hjälpmedel för behandling och vård	9
3.4. Personalförsörjning	9
3.5. Stöd från anhöriga och frivilliga	10
3.6. Boendeformer	10
3.6.1. Särskilt boende	10
3.6.2. Trygghetsboende	11
3.6.3. Kvarboende i hemmet	11
3.6.4. Seniorboende	11
3.7. Förebyggande åtgärder	12
3.8. Hemsjukvård	12
3.9. Finansiering	12
4. Källförteckning	14
Bilaga I. Ordförklaring	16
Bilaga II. Befolkningsprognos	18
Bilaga III. Nyckeltal för äldreomsorg	24

1. Sammanfattning

I framtidens Värmdö kommun antas andelen äldre vara avsevärt högre än i dagsläget då andelen äldre i befolkningen är jämförelsevis låg. Kommande generationer antas leva längre och den förlängda livslängden antas generellt medföra fler friska år i livet, då den äldre inte är i behov av insatser från äldreomsorgen. Trots denna utveckling antas behovet av äldreomsorg likväl öka i framtiden, framför allt bland de allra äldsta invånarna. Detta framtidsscenario ställer krav på att kommunen redan idag förbereder åtgärder för att kunna möta denna utveckling, exempelvis vad gäller insatser för att öka tillgången till bostäder lämpliga för äldre i kommunen. Därutöver kan förebyggande åtgärder, exempelvis för att stimulera till en aktiv livsstil, genomföras för att påverka de äldre och deras hälsa. Utöver de positiva konsekvenser detta har för den enskilde, kan det även medföra att behovet av äldreomsorg framöver generellt kommer att inträda senare i livet än vad som är fallet idag.

Rapporten utgörs av en nulägesbeskrivning och en framtidsbedömning. En bedömning av framtida behov inom äldreomsorgen är beroende på den framtida befolkningsutvecklingen. Framtidsbedömningen baseras därför på Värmdö kommuns nu gällande befolkningsprognos som sträcker sig fram till 2021. Bedömningar av utvecklingen efter denna tidpunkt omfattas inte av rapporten.

Framtidsbedömningen påverkas dock av ett flertal osäkerhetsfaktorer som gör det svårt att förutse det framtida behovet av äldreomsorg, vilket exempelvis kan komma att påverkas av framtida teknisk och medicinsk utveckling och dess nytta för äldre. Kopplat till en framtidsbeskrivning finns även flertalet utmaningar för kommunen, som att kunna möta en framtida generation av äldre som, generellt, antas komma att ställa större krav vad gäller möjligheter till individualisering och medbestämmande. Detta ska ses i ett sammanhang av förmodade framtida finansieringsproblem av välfärdssystemen.

Flertalet anpassningsåtgärder antas behövas för att kunna möta framtidens äldre och de behov som kommer att uppstå inom äldreomsorgen. Ett antal förslag har redovisats inom ramen för utredningen Rikare äldrelev 2013. Utöver dessa föreslås ytterligare fyra konkreta åtgärder för Värmdö kommun i rapporten:

- Möjligheten att uppföra ett trygghetsboende, omfattande cirka 40 lägenheter, i nära anslutning till Gustavsgården bör utredas.
- Möjliga åtgärder för att kunna öka antalet tillgängliga bostäder i Värmdö bostäders befintliga bestånd bör klargöras.
- Andelen demensplatser i befintliga och planerade särskilda boenden bör utökas.
- En genomlysning inom informations- och teknikområdet samt av lösningar och hjälpmedel som kan tillämpas inom äldreomsorgen bör genomföras i samverkan med bland annat utförare och intresseorganisationer.

2. Nulägesbeskrivning

I Värmdö kommun har det, liksom i Sverige i övrigt, under senare år skett en förskjutning från särskilt boende till att äldre bor kvar i hemmet under en längre period i livet med stöd av bland annat hemtjänst. Därmed har antalet beviljade hemtjänststimmar ökat i större omfattning än vad som enbart förklaras av en ökad andel äldre. Ökningen kan även förklaras av att kommunen har fler invånare som har betydande hälsoproblem.

Denna utveckling medförde att antalet beviljade och utförda hemtjänsttimmar ökade under 2012.

Inom kommunen finns i vissa fall en otydlighet om gränsdragningen av ansvarsområdet för socialnämnden respektive finansieringsnämnden för äldreomsorg avseende den enskildes omsorg. Kopplat till detta finns ett behov av att göra en tydlig begreppsdefinition av äldreomsorg och dess omfattning. I denna rapport definieras äldreomsorg som de olika kommunala åtgärder som äldre i behov av stöd och hjälp kan beviljas av kommunens biståndshandläggare.

Begreppet äldrelev är ett vidare begrepp som omfattar alla personer som är 65 år och äldre. Majoriteten inom denna grupp är friska, hemmaboende personer utan behov av äldreomsorg. Begreppsskillnaden är viktig att tydliggöra eftersom äldreomsorg är kommunens ansvarsområde. Äldrelev däremot är snarare ett ansvar för den enskilde individen liksom för samhället, där kommunen kan bidra med exempelvis stimulansåtgärder och förebyggande arbete. Av betydelse ur bland annat trygghets- och tillgänglighetssynpunkt är vidare kommunens ansvar och inflytande på samhällsplaneringen inom kommunen som gör att kommunen kan vidta åtgärder för att underlätta för äldre i samhället.

2.1. Befolkningsstruktur

Värmdö kommuns nuvarande befolkningsstruktur, med en liten andel invånare, drygt 15 procent, som är äldre än 65 år kommer att förändras inom den kommande tioårsperioden. Utöver en utveckling med en förlängd medellivslängd sker ett större trendbrott i Värmdö kommun då stora delar av de som flyttade till kommunen under de starka tillväxtåren från mitten av 1980-talet kommer att nå pensionsålder. Denna förändringsprocess har redan påbörjats och antalet invånare som är äldre än 80 år har exempelvis ökat med 100 personer under de senaste tre åren.

2.2. Boende- och stödformer

Under senare år har det i Värmdö, liksom i riket i övrigt, skett en förskjutning från särskilt boende till kvarboende i hemmet. År 2012 bodde 65 procent av invånarna över 90 år kvar i hemmet, att jämföra med 50 procent sex år tidigare. Allt fler äldre bor kvar hemma längre upp i åldrarna, vilket möjliggörs bland annat genom tillgängliga bostäder, hemtjänst och hemsjukvård. Detta bör generellt ses som en positiv utveckling, då det möjliggör för den äldre att bo kvar i en bekant och trygg miljö där det sociala nätverket vanligtvis finns.

Sedan 2009 har andelen invånare med äldreomsorg i Värmdö kommun minskat, vilket framför allt beror på ett minskat behov av insatser i åldersgruppen 90 år och äldre. Under 2013 beräknas cirka 550 personer per månad ha behov av äldreomsorg samt ytterligare cirka 50 personer som visats tillfälligt i kommunen under del av året.

Nyckeltal för äldreomsorgens omfattning i Värmdö kommun och dess utveckling under de senaste åren framgår av bilaga till rapporten.

2.2.1. Särskilt boende

I Värmdö kommun finns fyra särskilda boenden. De kommunala boendena Gustavsgården och Djuröhemmet samt Ljung och Slottsovalen, som drivs av Attendo Care. Sammantaget har de fyra boendena cirka 230 lägenheter, varav cirka 90 platser är avsatta för personer med demenssjukdomar.

Efterfrågan på lägenheter i särskilt boende har minskat under senare år och under 2012 har vakanser funnits i beståndet. De tomma lägenheterna har då upplåtits till andra kommuner mot ersättning. På motsvarande sätt bor även ett antal värmdöbor på särskilda boenden utanför Värmdö kommun, exempelvis för att kunna tillmötesgå särskilda omsorgsbehov.

2.2.2. Trygghetsboende

Trygghetsboenden är ett kategoriboende för personer över 65 år. I Värmdö kommun finns cirka 20 trygghetsbostäder i Hemmesta, lokaliserade i före detta Hemmestahöjdens servicehus. Lägenheterna upplåts med hyresrätt med gemensamhetslokaler för umgänge och aktiviteter. Under vissa tider finns personal tillgänglig i gemensamhetsutrymmena. Lägenheterna ingår i Värmdö Bostäders bestånd och personer som har fyllt 65 år har möjlighet att ställa sig i kö till lägenheterna genom Värmdös bostadsförmedling. Cirka 200 personer står i dagsläget i kö till trygghetsbostäderna.

2.2.3. Ordinärt boende

De flesta äldre i Värmdö kommun bor kvar i hemmet, i dessa sammanhang även kallat ordinärt boende. I vissa fall möjliggörs ett kvarboende i hemmet med stöd av exempelvis hemtjänst. Möjligheten för den äldre att bo kvar i hemmet varierar beroende på bland annat boendets tillgänglighet och, i förekommande fall, av möjligheten till anpassning genom exempelvis borttagande av trösklar eller uppsättning av räcken och handtag. Många äldre i kommunen bor dock i bostäder som har producerats under en tidsperiod då kraven på tillgänglighet inte var desamma som idag. Därmed finns det stora behov av tillgänglighetsanpassning av bostäder. Exempelvis finns det ett stort antal flerbostadshus i framför allt Gustavsberg som saknar hiss.

En pågående utveckling i Värmdö tycks vidare vara att äldre lämnar sitt gamla boende, exempelvis i småhus, för inflyttning till nyproducerade lägenheter. Dessa bostäder möjliggör en modern bostad med hög tillgänglighet och gemenskap med andra, dock utan att vara ett specifikt kategoriboende.

2.2.4. Seniorboende

Specifika boendeformer finns för äldre som inte är i behov av stöd från kommunens äldreomsorg. I dagsläget finns exempelvis cirka 25 särskilda pensionärlägenheter som fördelas i kommunens bostadskö till personer som är över 65 år. Därutöver finns drygt 140 seniorbostäder i olika bostadsrättsföreningar i främst Gustavsberg.

Under våren 2013 har Riksbyggen påbörjat uppförandet av ett seniorboende på Mariagatan i Gustavsberg. Planering pågår för ytterligare 120-130 lägenheter i Brunn som ska upplåtas till äldre genom en kooperativ hyresrättsförening. Vidare planerar JM för ett seniorboende i Strandvik.

2.2.5. Demensvård

I Värmdö kommun finns i dagsläget ett 90-tal demensplatser på särskilt boende. För demenssjuka som bor kvar i hemmet finns tre dagvårdsenheter vid Daghöjden, Ljung och Djuröhemmet. Kommunens demenssjuksköterska finns tillgänglig för råd, stöd och hjälp till personer med minnessvårigheter och demenssjukdomar samt deras anhöriga och närstående.

2.2.6. Hemtjänst

Inom hemtjänsten tillämpar Värmdö kommun sedan 2010 lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) vilket ger privata utförare möjlighet att ansöka om att få utföra hemtjänstinsatser i kommunen. Ersättningen är densamma inom hela hemtjänstsystemet, oaktat driftsform. Omfattningen av en utförares uppdrag avgörs därmed av den enskildes val av hemtjänstutförare.

Under 2012 ökade antalet beviljade och utförda hemtjänsttimmar kraftigt, vilket förklaras av förändringar inom flera relaterade parametrar. Antalet invånare i de äldsta åldersgrupperna, där behoven av äldreomsorgen är störst, har ökat. Vidare bor fler äldre kvar i hemmet, vilket medför ett ökat antal personer i behov av stöd. Därmed har omfattningen av hemtjänstinsatser ökat i större omfattning än folkökningen i de aktuella åldersgrupperna. Inom kundvals- och finansieringsavdelningen kommer en handlingsplan att tas fram avseende utvecklingen inom hemtjänstområdet i Värmdö kommun.

De privata utförarnas andel av hemtjänsten ökar kontinuerligt och uppgick i juli 2013 till 37 procent. Under 2013 beräknas cirka 300 personer per månad vara i behov av stöd från hemtjänsten. Därutöver finns cirka 80 personer som enbart har trygghetslarm och drygt 30 personer med andra omsorgsinsatser.

2.2.7. Öppen verksamhet

Värmdö kommun har tre öppna seniorverksamheter som är tillgängliga för alla medborgare. Verksamhet finns vid Guldkanten på Gustavsgården, seniorcenter Diamanten vid Hemmesta trygghetsboende och Djuröhemmet. Vidare anordnas, utan kommunens delaktighet, senioraktiviteter i lokalen Gurraberg i Gustavsberg två dagar i veckan. Lokalen upplåts för aktiviteter av kommunen.

2.2.8. Förebyggande åtgärder

En viktig uppgift för kommunen är att förebygga ohälsa och skapa trygghet för de äldre. Kommunen arbetar därför förebyggande genom bland annat uppsökande verksamhet. Verksamheten vänder sig till invånare som fyller 77 år. Dessa erbjuds hembesök och får information kring bland annat fallrisker samt brand- och brottsförebyggande åtgärder. Den uppsökande verksamheten fortsätter därefter vart femte år.

En annan förebyggande åtgärd utgörs av kommunens fixartjänst som ska verka för att förebygga fallskador. Fixartjänsten hjälper äldre med att bland annat sätta upp gardiner eller byta glödlampor. I kommunen finns vidare en syn- och hörselinstruktör som arbetar med handledning, information, råd och stöd om syn- och hörselproblematik.

3. Framtidens äldrelev och äldreomsorg

Värmdö kommun kommer framöver att ha fler äldre i befolkningen än idag. Majoriteten av dessa antas vara friska och därmed inte i behov av äldreomsorg. Omfattningen av ökningen av antalet äldre i befolkningen antas likväl medföra behov av en utbyggd äldreomsorg.

Ett framtidsscenario med en ökande andel äldre i befolkningen är en positiv samhällsutveckling beroende på att invånarna lever längre och generellt är friskare. Detta kan även medföra att de äldre kommer att utgöra en starkare och mer profilerad grupp i samhället med krav om större möjligheter till inflytande vad gäller utformningen

av äldreomsorgen. En sådan utveckling kan innebära utmaningar för kommunen avseende omfattning, organisation och innehåll inom framtidens äldreomsorg.

3.1. Befolkningsutveckling

Utgångspunkten för bedömningen av framtidens äldrelev och äldreomsorg i Värmdö kommun är kommunens gällande befolkningsprognos för åren 2012-2021. De demografiska förändringarna, som i viss mån redan har börjat, innebär att antalet äldre i befolkningen ökar kraftigt. Detta beror på stora kullar födda under 1940-talet och på en ökande livslängd liksom, för Värmdös del, på en stor inflyttning under 1980-talet. Ökningen av de äldsta åldersgrupperna väntas dock öka i än större omfattning efter prognosperiodens slut, det vill säga efter år 2021. Denna utveckling omfattas dock inte av denna rapport.

Befolkningsprognosen består av ett högt och ett lågt utvecklingsalternativ. I båda fallen antas kommunens befolkning i åldersgrupperna över 65 år att fortsätta öka, se tabell nedan. En mer detaljerad redogörelse för de demografiska förändringarna som antas i kommunens befolkningsprognos, liksom förändringar inom olika kommundelar, framgår av bilaga till rapporten.

	2011	Prognos 2021, låg	Förändring	Prognos 2021, hög	Förändring
65-79 år	4 494	6 039	+ 34 %	6 223	+ 39 %
80 år-	1 023	1 650	+ 61 %	1 674	+ 64 %

Framtidens äldre kommer att leva längre vilket generellt antas medföra en senarelagd sjukdomstid med fler friska år i livet. Behovet av äldreomsorg antas därmed flytta högre upp i åldrarna i framtiden än vad som är fallet bland dagens äldre. För friska, äldre invånare kan kommunen stödja en utveckling där de enskilda ges möjlighet att klara sig själva, exempelvis genom åtgärder för att stimulera till tillgängliga mötesplatser och bostäder. Den kraftiga befolkningstillväxten inom de äldre åldersgrupperna antas likväl medföra att behovet av äldreomsorg ökar i framtiden.

3.2. Individualisering

Framtidens äldre förväntas ställa större krav på möjligheten till eget inflytande avseende omfattning och utformning av äldreomsorgen. Detta medför att anpassningsåtgärder kan krävas exempelvis vad gäller omfattning, organisation och innehåll av äldreomsorgen framöver.

För närvarande pågår ett arbete i Stockholms län avseende särskilt boende, där en tidigare länsöverenskommelse som reglerar kostnadsansvar vid flytt till särskilt boende i annan kommun har sagts upp. Värmdö kommun har i sitt remissvar föreslagit en fortsatt regional samverkan inom särskilt boende, vilket skulle kunna medföra att en förmodad framtida ökad efterfrågan på individanpassning exempelvis vad gäller språkliga eller religiösa inriktningar skulle kunna tillmötesgå.

I en utredning, genomförd av Tillväxtverket, har vikten av individuella val inom äldreomsorg undersökts hos bland annat drygt 100 personer i åldrarna 65-70 år i Stockholmsområdet. Av de tillfrågade uppgav 91 procent att de själva vill kunna välja

vem som ska utföra deras hemtjänst. 99 procent vill även kunna ha inflytande över vilka uppgifter hemtjänstpersonalen ska utföra. Motsvarande resultat finns även i en studie genomförd av Äldrecentrum med önskemål hos de äldre om ökad individualisering inom äldreomsorgen.

För kommunen är en viktig del i framtidens äldreomsorg att, i samverkan med de äldre, verka för att kunna möta en ökad individualisering med olika behov och önskemål. På grund av komplexiteten i dessa frågor kan regional samverkan vara önskvärd för att kunna erbjuda en ökad valfrihet inom äldreomsorgens innehåll och omfattning.

3.3. Innovationer

En viktig faktor i möjligheterna att möta den framtida demografiska utvecklingen och förmodade ökningen på individuella lösningar är utvecklingen inom IKT-området (informations- och kommunikationsteknik). Kommande generationer äldre antas använda teknik i vardagen i större utsträckning liksom ha tillgång till ett bredare utbud av lösningar för information och kommunikation. Internet och sociala medier förmodas få en central betydelse i framtiden för information, kommunikation och social kontakt. Utvecklingstakten inom området är dock svår att förutse, även om det kan antas att fler teknologiska lösningar och hjälpmedel kommer att finnas tillgängliga. En utmaning kan då bli att anpassa tekniken till de enskilda användarna och få de olika systemen att fungera med varandra på ett tillfredsställande och säkert sätt.

Av denna anledning bör Värmdö kommun nära följa de utvecklingsmöjligheter som möjliggörs genom IKT och dra nytta av de erfarenheter som andra kommuner, som redan har infört tekniska lösningar inom äldreomsorgen, har gjort. Den pågående utvecklingen av e-tjänster inom hälso- och sjukvården lär fortsätta, vilket kommer att ställa krav på att kommunen kan möta detta utvecklingsområde både vad gäller system och kompetens.

För att kunna möta en förändrad framtid inom IKT-området har Värmdö kommun initierat projektet Walking Talking. Medfinansiering söktes genom EU, vilket dock avslogs. Projektet syftar till att undersöka behoven av IKT-tjänster för att stödja och främja hälsa och välbefinnande för äldre. Syftet är att med tekniska lösningar, baserat på den enskildes preferenser, föreslå och motivera den äldre till fysisk aktivitet samt social samvaro och kontakt. Idéer och koncept kring vad tekniken kan användas till och hur den ska utformas kommer att genomföras i samverkan med de äldre.

3.3.1. Trygghets- och säkerhetsteknik

Trygghets- och säkerhetsteknik används redan idag i stor omfattning inom äldreomsorgen, som exempelvis sensorer vid ytterdörrar till demensboenden som indikerar om dörren öppnas. En framtida utveckling omfattar sannolikt mer avancerade lösningar med hjälp av GPS- eller kamerateknik. Dessa lösningar kan medföra vissa juridiska och etiska överväganden som behöver klargöras innan de kan införas inom äldreomsorgen.

Trygghets- och säkerhetslösningar skulle kunna vara särskilt lämpliga i en geografiskt spridd kommun som Värmdö, exempelvis som komplement eller ersättning för nattillsyn. En utveckling av tekniska lösningar kan leda till en ökad känsla av trygghet både för den enskilde och för deras anhöriga.

3.3.2. Kompensatoriska hjälpmedel

Olika typer av kompensatoriska hjälpmedel är vanliga för att bistå vid nedsatt funktionsförmåga eller kognitiv svikt, som exempelvis rollatorer eller fjärrlösningar för öppning av dörrar eller fönster. Behovet av kompensatoriska hjälpmedel antas vara fortsatt stort i framtiden, inte minst för personer som bor kvar i hemmet. Det kommer sannolikt även att lanseras ytterligare innovationer och hjälpmedel inom detta område framöver med tillämpning inom äldreomsorgen.

3.3.3. Tekniska hjälpmedel för social kontakt

Tekniska lösningar som möjliggör kommunikation genom exempelvis data- eller bildöverföring antas öka i omfattning i framtiden. Denna typ av hjälpmedel kan bland annat nyttjas för att den äldre ska kunna upprätthålla ett socialt kontaktnät eller för att stimulera till aktivitet. Denna typ av tekniska hjälpmedel finns bland annat i Västerås stad som har infört e-hemtjänst med bland annat bildtelefoni samt informations- och meddelandehantering.

3.3.4. Teknik och hjälpmedel för behandling och vård

Den pågående utvecklingen inom hälso- och sjukvården gör att omfattningen av hemsjukvård, liksom viss egenvård i hemmet, antas öka i framtiden. En framtida utveckling där enklare vård- och omsorgsinsatser görs av den enskilde med hjälp av tekniska lösningar skulle kunna medföra att personalresurser i viss mån skulle kunna frigöras. Därmed kan en överföring av personal till nytta för de omsorgstagare som har större omsorgsbehov möjligtvis genomföras. Tekniska lösningar kan dock inte fullt ut ersätta den sociala interaktionen och kontakten mellan personalen och den äldre, utan ska snarare ses som komplement eller underlättande åtgärder till den reguljära omsorgen.

I Stockholms län pågår ett arbete kring framtida organisation och ansvar för hemsjukvården. Utgångspunkten i nuvarande förhandling är att hemsjukvården ska kommunaliseras. Tidigare tidplan, med ett införande från och med 2015, har justerats. Utfallet av den pågående utredningen är i dagsläget oklart.

Utvecklingen av framtida tekniska lösningar och hjälpmedel för behandling och vård är nära sammanbundet med den framtida medicinska utvecklingen. Det är därmed mycket svårt att bedöma betydelsen och omfattningen av utvecklingen inom detta område för tillämpning inom äldreomsorgen i framtiden.

3.4. Personalförsörjning

En framtida utveckling med fler äldre i befolkningen, och en föreslagen utbyggnad av trygghetsboenden och särskilda boenden i Värmdö kommun, ställer krav på en säkerställd personalförsörjning. Det är i dagsläget svårt med personalförsörjningen inom vissa områden. Detta antas inom de kommande tio åren ytterligare försvåras genom stora pensionsavgångar. Vidare har de personer som bor på särskilda boenden i dag som regel större omsorgsbehov än tidigare, vilket kommer att ställa krav på utbildning och fortbildning inom bland annat demenssjukdomar, psykisk ohälsa och palliativ vård.

Personalförsörjningens betydelse för framtidens äldreomsorg är svår att förutse då den är beroende av flera i dagsläget osäkra faktorer som framtida medicinsk utveckling och tillgång till tekniska lösningar och hjälpmedel. Generellt kan dock antas att personalkostnaderna inom äldreomsorgen kommer att öka framöver.

3.5. Stöd från anhöriga och frivilliga

Utan stöd från anhöriga och frivilliga skulle invånarnas omsorgsbehov inte kunna tillgodoses. Det är därför viktigt att kommunen stödjer och underlättar för anhörigas, och andra frivilligas, stödsatser och verkar för att tillgodose deras behov av bland annat praktisk hjälp och avlösning. En handlingsplan med syfte att utveckla och förbättra anhörigstödet i kommunen har av denna anledning tagits fram.

Socialstyrelsen har, på regeringens uppdrag, undersökt anhörigomsorgens omfattning och dess konsekvenser för de anhöriga. Sammantaget vårdar, hjälper och stödjer cirka 1,3 miljoner vuxna en närstående, vanligtvis ett barn, en förälder eller partner. De flesta uppger att de ger omsorg en gång i veckan. Undersökningen indikerar ett negativt samband, med undantag för omsorgsgivare i åldrarna 65-84 år, mellan omfattningen av omsorgen och den anhöriges självskattade hälsa. Socialstyrelsen har därför i februari 2013 fått i uppdrag av regeringen att göra fördjupade analyser av möjliga hälsokonsekvenser för anhöriga som ger omsorg liksom av omsorgens omfattning och konsekvenser. Uppdraget ska presenteras för regeringen i oktober 2014.

3.6. Boendeformer

Ett ökat antal äldre i befolkningen kommer att ställa krav på att Värmdö kommun ökar sitt bestånd av bostäder lämpliga för äldre. Planerade ny- och ombyggnationer finns för seniorboende, särskilt boende och trygghetsboende. Rapporten föreslår att ytterligare trygghetsbostäder uppförs och att andelen demensplatser utökas för att kunna möta den framtida utvecklingen.

Majoriteten av kommunens äldre kommer dock att bo kvar i hemmet, varav många i bostäder som i dagsläget inte är tillgänglighetsanpassade. Rapporten föreslår därför att möjliga åtgärder för att öka antalet tillgängliga bostäder för äldre i Värmdö bostäders befintliga bestånd utreds. Behovet av åtgärder för tillgänglighetsanpassning antas öka i framtiden. Tillgängliga bostäder lämpliga för äldre kan medföra ett minskat behov av äldreomsorg. Denna typ av åtgärder är därför av stor betydelse för den framtida utvecklingen.

3.6.1. Särskilt boende

En pågående utveckling är att de äldre flyttar till särskilt boende i ett senare skede av livet, vilket innebär att boendetiden på särskilt boende generellt blir korta. Detta medför även att de boende i allmänhet har behov av mer omfattande stöd och omsorg än tidigare. Denna utveckling ställer redan idag förändrade kompetenskrav på personalen till de särskilda boenden. Krav på anpassning av stöd liksom personalens kompetens inom exempelvis demensvård, palliativ vård, psykisk ohälsa och missbruksproblematik antas öka ytterligare i framtiden.

Värmdö kommun har i dagsläget cirka 230 lägenheter vid fyra särskilda boenden, varav cirka 90 platser är avsatta för personer med demenssjukdomar. En utredning genomförd under 2011 beräknade att antalet platser inom särskilda boenden skulle behöva utökas med 160 lägenheter till år 2021 jämfört med nuvarande år. Denna beräkning kan dock behöva justeras framöver.

Planerade nybyggnationer finns om 140-160 lägenheter inom två särskilda boenden i Gustavsberg samt 40-60 lägenheter i Brunn/Pilhamn. Detta innebär att 41 lägenheter vid

Gustavsgården skulle kunna omvandlas till trygghetsboende. Under förutsättning att antalet lägenheter i särskilt boende utökas i enlighet plan antas framtida ökade behov av platser vara tillgodosett under den aktuella perioden. Dock förslås att andelen demensplatser inom kommunens särskilda boenden utökas i framtiden.

Den framtida utvecklingen kommer att påverkas av om en ny länsöverenskommelse om särskilt boende kommer tillstånd. Detta är i dagsläget inte klarlagt. Under året kommer en intern utredning att genomföras kring möjliga konsekvenser av ett införande av valfrihetssystem inom särskilt boende i Värmdö kommun.

3.6.2. Trygghetsboende

I dagsläget finns ett trygghetsboende i Värmdö kommun med 20 lägenheter i Hemmesta. Personer som har fyllt 65 år har möjlighet att ställa sig i kö till lägenheterna genom Värmdös bostadsförmedling. Cirka 200 personer står i dagsläget i kö till lägenheterna. Kösituationen indikerar att det redan idag finns för få lägenheter i trygghetsboende. Efterfrågan antas öka ytterligare i framtiden.

Planerade nybyggnationer av särskilda boenden medför en föreslagen omvandling av 41 lägenheter vid Gustavsgården till trygghetsboende. Rapporten förslår att ytterligare lägenheter byggs i Värmdö kommun, gärna nära Gustavsgården vilket skulle ge bra möjligheter till aktiviteter, gemenskap och tillgång till restaurang. Det nya trygghetsboendet bör omfatta cirka 40 lägenheter.

3.6.3. Kvarboende i hemmet

Den pågående förskjutningen från särskilt boende till kvarboende i hemmet antas fortsätta framöver. Denna utveckling möjliggör att vara kvar i en bekant och trygg miljö där den äldre har sitt sociala umgänge. Parallellt med denna utveckling antas en framtida fortsatt ökning av antalet beviljade och utförda hemtjänsttimmar.

Många invånare i Värmdö kommun bor i småhus eller lägenheter som inte är tillgänglighetsanpassade. Dessa bostäder är inget långsiktigt alternativ för många äldre och i framtiden antas därför behovet av anpassningsåtgärder öka för att möjliggöra kvarboende för personer med exempelvis funktionshinder eller kognitiv svikt. Åtgärderna kan exempelvis omfatta borttagande av trösklar, tunga dörrar eller insättning av räcken. I vissa fall kan uppförande av utanpåliggande hiss vara möjligt för att öka en fastighets allmänna tillgänglighet.

Behovet av tillgängliga bostäder i framtiden antas inte enbart kunna täckas genom planerade nybyggnationer. Detta inte minst utifrån ett antagande om en framtida utveckling där fler äldre bor kvar i hemmet längre upp i åldrarna. Av denna anledning bör åtgärder för att öka antalet tillgängliga bostäder lämpliga för äldre i kommunen intensifieras. Rapporten föreslår att det utreds om det är möjligt att reservera lämpliga lägenheter i Värmdö bostäders befintliga bestånd för äldre. Vidare bör anpassningsåtgärder utföras i samband med kommande renoveringar i bostadsbeståndet. Generellt kan noteras att antalet tillgängliga bostäder i Värmdö kommun behöver utökas.

3.6.4. Seniorboende

Efterfrågan på seniorboende i Värmdö kommun, för äldre som inte är i behov av omfattande äldreomsorg, antas öka i framtiden. En nybyggnation har under våren 2013

påbörjats vid Mariagatan i Gustavsberg. Detaljplanering pågår vidare för ett seniorboende i Brunn och planer finns för ytterligare lägenheter vid Strandvik i Gustavsberg. Om seniorboenden uppförs i enlighet med plan antas behovet av seniorbostäder under den aktuella perioden kunna tillgodoses.

3.7. Förebyggande åtgärder

Värmdö kommun arbetar med förebyggande åtgärder genom bland annat uppsökande verksamhet för alla invånare som har fyllt 77 år. Dessa erbjuds hembesök och får information om bland annat fallrisker. Besök erbjuds därefter vart femte år. Med anledning av den framtida befolkningsökningen bland kommunens äldre invånare kommer omfattningen av denna verksamhet att behöva utökas.

3.8. Hemsjukvård

I Stockholms län pågår ett gemensamt projektarbete mellan landstinget och Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) om kommunalisering av hemsjukvården. Landstinget är idag huvudman för läkarinsatser och kommunen för övriga insatser inom kommunal hemsjukvård som utförs av distriktssjuksköterska, sjuksköterska eller av annan vårdpersonal med delegering enligt Patientsäkerhetslagen.

I samband med införande av en föreslagen kommunalisering av hemsjukvården kommer även landstingets särskilda överenskommelse om hälso- och sjukvård i bostad med särskild service och daglig verksamhet för personer med stöd genom Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) att förändras. Detta medför att kommunen ska organisera och ansvara för hälso- och sjukvårdsinsatserna, undantaget läkarinsatser, inklusive rehabiliteringsåtgärder. Reformen skulle medföra en skatteväxling mellan landstinget och kommunerna. Tidigare tidplan i projektet, om en överflyttning av ansvar under 2015, har reviderats. Någon ny tidplan finns i dagsläget inte.

För det fall huvudmannaskapet för hemsjukvården ändras i framtiden, kommer detta att ställa krav på omställningar och omprioriteringar för Värmdö kommun. Det är dock inte klarlagt vad som ska ingå i kommunaliseringen och vilken ekonomi som kommunen kommer att ha för detta. En parallell process är utvecklingen inom hälso- och sjukvården med en ökad utflyttning av vård utanför sjukhusen, exempelvis ASIH (avancerad sjukvård i hemmet). Konsekvenserna av denna utveckling för framtiden är dock inte möjlig att bedöma i dagsläget.

3.9. Finansiering

Genom avgiftssystemet för hemtjänst och möjligheten att göra RUT-avdrag för hushållsnära tjänster har det uppstått ekonomiska incitament för äldre att i vissa fall själva finansiera åtgärder som i annat fall hade kunnat ingå i äldreomsorgen. RUT-avdrag nyttjas främst av personer över 75 år, en grupp som till stora delar även har äldreomsorg. Framtida generationer antas få bättre ekonomiska förutsättningar, med högre pension och sparande, än nuvarande generation. Detta kan leda till att omfattningen av privatfinansierade alternativ kan komma att öka på bekostnad av den äldreomsorgen. Denna möjliga framtidsutveckling stöds av resultat från flera studier som tyder på en ökad vilja att kunna påverka innehåll och omfattning av äldreomsorgen. En alternativ framtida utveckling är att krav på individuella anpassningsmöjligheter av kommunens äldreomsorg kommer att efterfrågas.

Kommunens kostnader för äldreomsorg kan antas öka framöver som en följd av en pågående kostnadsdrivande utveckling där skillnaden mellan kommunens faktiska kostnad för en insats och den avgift som den äldre betalar ökar. I dagsläget uppgår egenfinansieringen, exkluderat hyreskostnader, till mellan 5-8 procent för den äldre. Den framtida ekonomiska utveckling för kommunen är dock svår att bedöma eftersom den i stor utsträckning är beroende av den framtida samhällsekonomiska utvecklingen. Långsiktiga bedömningar av den samhällsekonomiska utvecklingen är inte möjliga att göra i denna rapport. Utvecklingen skulle dock kunna innebära att det blir svårt för kommunen att finansiera äldreomsorgen enligt nuvarande finansieringsprinciper.

På nationell nivå anser många bedömare att den nuvarande finansieringsmodellen av välfärdssystemen inte är hållbar. För att kunna bibehålla nuvarande nivå i framtiden föreslås utökade skatteintäkter alternativt ökad alternativ finansiering, exempelvis genom försäkringslösningar eller privatfinansiering. Möjligheten att senarelägga utträdet från arbetsmarknaden har även diskuterats som en lösning på den framtida finansieringsproblematiken av de allmänna välfärdssystemen.

I ett längre perspektiv kommer anpassningar i form av effektiviseringar och omprioriteringar med största sannolikhet att krävas inom äldreomsorgen i Värmdö kommun. Detta är till stor del avhängigt av statliga fördelningsprinciper inom välfärdssystemet och går därför inte att förutse i dagsläget.

4. Källförteckning

Bornestig, Jan och Olsén, Håkan. *Äldre boken*. Isabergs förlag. 2012.

Helsedirektoratet. *Velferdsteknologi. Fagrapport om implementering av velferdsteknologi i de kommunala helse- og omsorgstjenestene 2013-2030*. 2012.

Hjälpmiddelsinstitutet. *Omsorg och vård i bostaden - krav på infrastruktur nu och i framtiden*. 2008.

Hjälpmiddelsinstitutet. *Äldres boende. Bostadsanpassningsbidrag även för generell tillgänglighet*. 2010.

Hjälpmiddelsinstitutet. *Att införa e-hemtjänst - erfarenheter från Västerås stad*. 2012.

KK-stiftelsen. Majanen, Peter; Mellberg, Lotta och Norén, Dag. *Äldrelivsbranschen - en framtidsbransch*. 2007.

Konkurrensverket. *Kommunernas valfrihetssystem – med fokus på hemtjänst. Slutrapport*. 2013.

Nutek. *Framtidens näringsliv: Vård och omsorg - en framtidsbransch*. 2007.

Senter for omsorgsforskning. Findahl Dahl, Aud och Fossum, Mariann. *Bo trygt og godt hjemme. En forstudie av Agderkommunenes bruk av velferdsteknologi*. 2012.

Socialdepartementet. *Uppdrag att göra fördjupade analyser om anhörigomsorgens omfattning och konsekvenser*. 2013.

Socialstyrelsen. *Anhöriga som ger omsorg till närstående – omfattning och konsekvenser*. 2012.

Statskontoret. *Uppdrag att utarbeta en modell för att beskriva det framtida resursbehovet för vård och omsorg av äldre*. 2002.

Sveriges kommuner och landsting. *Programberedningen för välfärdsfinansiering. Framtidens utmaning. Välfärdens långsiktiga finansiering*. 2010.

Sveriges kommuner och landsting. *Från fattigvård till valfrihet. Utvecklingen av vård och omsorg om äldre*. 2011.

Tillväxtverket. *Framtida "marknad" för vård och omsorg av äldre. Prognoser över behovet av äldreomsorg i Sveriges kommuner fram till 2030*. 2012.

Tillväxtverket. *Morgondagens omsorgstagare - vad önskar de? En gallup till 65-70 åringar i Sverige 2012*. 2012.

Vinnova. *Inspirationskatalog. Trygghetsbostäder för äldre*. 2013.

Värmdö kommun. *Projektansökan "Walking Talking"*. 2013.

Värmdö kommun. *Befolkningsprognos 2012-2021 för prognosområdena i Värmdö kommun*. 2012.

Värmdö kommun. *Detaljbudget för finansieringsnämnden för äldreomsorg*. 2012.

Värmdö kommun. *Hemsjukvård 2015 – inriktning*. 2012.

Värmdö kommun. *Länsöverenskommelsen om bibehållet kostnadsansvar vid flyttning till särskilda boendeformer i annan kommun.* 2012.

Värmdö kommun. *Rikare äldrelev 2013. Plan för att öka antalet hälsoinriktade, kulturella och sociala aktiviteter för äldre i Värmdö kommun.* 2012.

Värmdö kommun. *Riktlinjer för biståndsbedömning inom äldreomsorgen.* 2012.

Värmdö kommun. *Framtida behov av särskilt boende.* 2011.

Värmdö kommun. *Handlingsplan för utveckling av anhörigstöd.* 2011.

Äldrecentrum. Hjalmarson, Ingrid och Wånell, Sven Erik. *Valfrihetens LOV. En studie om vad Lagen om valfrihet betyder för den som har hemtjänst, för kommunen och för utförarna.* 2013.

Bilaga I. Ordförklaring

Socialtjänstlagen (2001:453)

I enlighet med socialtjänstlagen är det kommunen som har det yttersta ansvaret för att de som bor och vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Kommunens socialnämnd ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring ges möjlighet att delta i samhällets gemenskap. Personer som är i behov av stöd och omvårdnad ansöker om detta i form av bistånd hos kommunen. 2010 infördes en skrivning i socialtjänstlagen om att den äldre, så långt det är möjligt, även ska ges möjlighet att välja när och hur stöd i boendet ska ges.

Lagen (2008:962) om valfrihetssystem

Lagen om valfrihetssystem (LOV) innebär att en utförare kan ansöka om att ingå i valfrihetssystemet. Ersättningen till de privata utförarna är densamma som för kommunala aktörer och det är den enskildes val, utifrån biståndsbeslutet, som avgör hur många uppdrag utföraren får. Införande av LOV påverkar dock inte kommunens huvudmannaskap för de verksamheter som ingår i valfrihetssystemet. För den som inte väljer aktör har kommunen därför ett ansvar att tillhandahålla ett så kallat ickevalsalternativ.

I Värmdö kommun har LOV införts inom hemtjänsten. En utredning kommer att genomföras för att utreda konsekvenserna av ett möjligt införande av LOV inom särskilt boende. Detta är även kopplat till en regional utredning inom samma område om möjliga framtida regionala lösningar.

Kommunala riktlinjer

Utöver de ramar som bestäms i för området relevanta lagar och föreskrifter, finns även ett flertal kommunala riktlinjer. Dessa fastställs i finansieringsnämnden för äldreomsorg och innefattar bland annat riktlinjer för biståndsbedömning och vid demenssjukdom. Därutöver finns även riktlinjer framtagna av kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska om bland annat nutrition, patientsäkerhet och dokumentation.

Biståndsbedömning

Vid bedömning om en person har rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen används begreppet levnadsnivå, där den enskilde har rätt till bistånd om:

- behov föreligger
- behovet inte kan tillgodoses på annat sätt
- biståndet behövs för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå

Särskilt boende

Särskilt boende är avsett för personer som har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser. En plats på särskilt boende ges efter beslut av kommunens biståndshandläggare.

Trygghetsboende

Trygghetsboende är ett kategoriboende för personer över 65 år med lägenheter med gemensamhetsutrymmen för måltider, samvaro, hobby och rekreation. I de gemensamma lokalerna finns under angivna tider personal som kan stödja de boende.

Bostadsanpassning

En person kan ansöka hos kommunen om bostadsanpassningsbidrag för att tillgänglighetsanpassa bostaden och därmed ha möjlighet att bo kvar i hemmet. Bidrag lämnas bland annat för att ta bort trösklar, bredda dörrar eller installera räcken.

Hemtjänst

Hemtjänst syftar till att underlätta för den äldre i den dagliga livsföringen och för att underlätta ett kvarboende i det egna hemmet. Hemtjänst kan innefatta personlig omsorg och service liksom trygghetslarm.

Flytt till särskilt boende i annan kommun

I Stockholms län finns en regional överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flytt till särskilt boende i en annan kommun. LOV har ändrat förutsättningarna för överenskommelsen som gör att sökande till särskilt boende inte kan garanteras plats på önskat boende. Därutöver finns i flertalet kommuner privata boenden som inte ingår i länsöverenskommelsen. Den ökade betydelsen av mantalsskrivning har vidare medfört att den äldre ofta har skrivit sig på boendet i inflyttningskommunen, vilket har gjort att kostnadsansvaret då har övergått till denna kommun.

Med anledning av detta har länsöverenskommelsens sagts upp från och med 2014. Det är ännu oklart om något nytt avtal kommer att införas och vad detta i så fall skulle reglera. Troligen kommer dock även fortsättningsvis inflyttningen till särskilda boenden i Värmdö kommun att vara större än utflyttningen. För det fall kostnadsansvaret mellan kommunerna inte regleras i någon ny överenskommelse kan det komma att leda till ökade kostnader för Värmdö kommun i framtiden.

Värmdö kommun har i ett remissvar om ny regional överenskommelse föreslagit KSL att verka för att ett nytt regionalt avtal även inkluderar LOV. I remissvaret har Värmdö föreslagit att en gemensam region för särskilda boenden införs, liknande den samverkan som idag sker inom gymnasieskolan. Detta skulle innebära ett gemensamt länsövergripande LOV-system med en gemensam prislista där hemkommunen beviljar särskilt boende och finansierar en plats i den kommun den sökande önskar.

Värmdö kommun kommer under 2013 att genomföra en intern utredning av LOV inom särskilt boende och dess möjliga konsekvenser.

Bilaga II. Befolkningsprognos

Prognos för folkmängd efter ålder 2012-2021

Värmdö kommuns gällande befolkningsprognos baseras på befolkningsdata för 2011. En ny befolkningsprognos, med basår 2012, förväntas antas av kommunfullmäktige under hösten 2013.

Befolkningsprognosen har två olika utvecklingsalternativ för befolkningsutvecklingen; ett lågt och ett högt alternativ. Tillväxttakten i lågalternativet är i nivå med de senaste årens folkökningar, medan högalternativet baseras på de år kommunen växte som snabbast. Skillnaderna mellan alternativen, och därmed osäkerheten i prognosen, är som störst i slutet av perioden. Baserat på tidigare befolkningsprognoser i Värmdö kommun lär den faktiska befolkningsutvecklingen sannolikt ligga någonstans mellan de båda prognosalternativen.

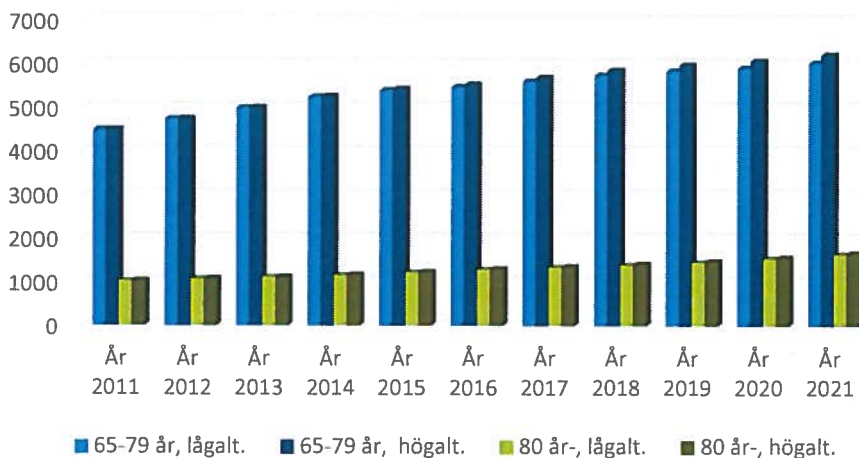
Prognoser görs för sammantaget tio olika åldersgrupper, från 0 år upp till gruppen 80 år och äldre. I denna bilaga kommer enbart befolkningsprognoser för de båda övre åldersspannen, 65-79 år samt 80 år och äldre, att redovisas.

Befolkningsprognos för Värmdö kommun

Vid prognosens basår uppgick kommunens befolkning i åldersgruppen 65-79 år till 4 494 personer. År 2021 har denna grupp, enligt lågalternativet, ökat till 6 039 personer och, i högalternativet, till 6 223 personer. Det innebär en ökning av invånare i detta åldersspann på mellan 34 procent och 39 procent under prognosperioden.

Vid basår 2011 bodde 1 023 personer äldre än 80 år i Värmdö. År 2021 beräknar lågalternativet att denna grupp har ökat till 1 650 personer och högalternativet till 1 674 invånare. Detta innebär en ökning på mellan 61 procent och 64 procent. I denna grupp återfinns de invånare som är i störst behov av äldreomsorg och efterfrågan antas därmed öka framöver.

Befolkningsprognos Värmdö kommun

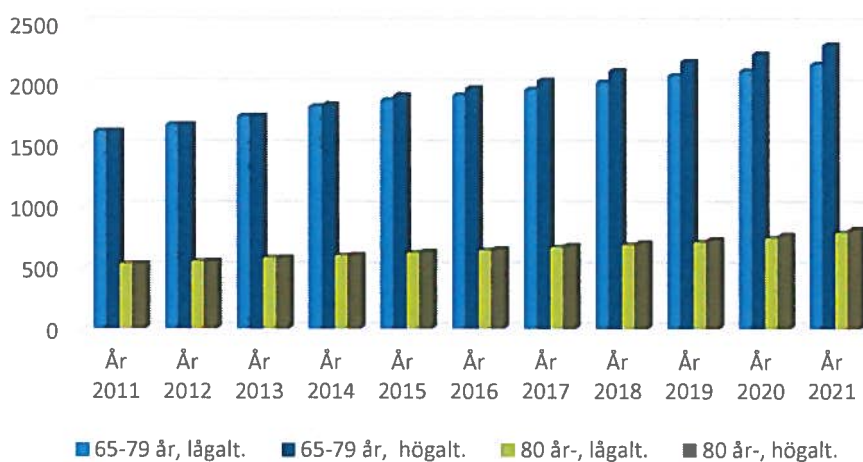

Befolkningsprognos för Gustavsberg

Vid prognosens basår bodde 1 620 personer i åldrarna 65-79 år i prognosområde Gustavsberg. År 2021 beräknas dessa öka till 2 169 invånare i lågalternativet och 2 327 enligt högalternativet. Detta innebär en ökning på mellan 34 procent och 44 procent.

2011 fanns 533 personer över 80 år i Gustavsberg. Vid prognosens slut beräknas 789 personer i lågalternativet och 814 personer i den högre prognosen till år 2021. Detta innebär att invånarna i denna åldersgrupp ökar med mellan 48 procent och 53 procent i området.

Befolkningsprognos Gustavsberg

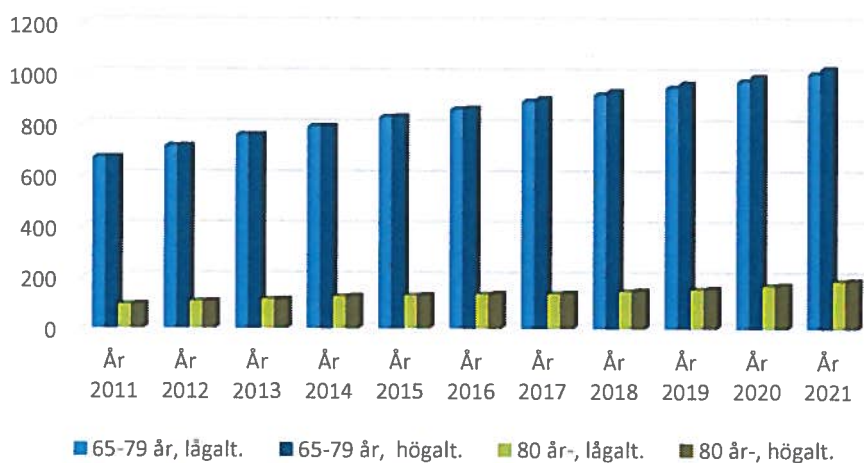

Befolkningsprognos för Ingarö

År 2021 beräknas, i åldersgruppen 65-79 år, 1 005 personer i lågalternativet och 1 024 personer i högalternativet inom prognosområde Ingarö. Vid prognosens basår uppgick befolkningen i åldersgruppen till 673 personer. Befolkningen i denna åldersgrupp beräknas därmed öka med mellan 49 procent och 52 procent under prognosperioden.

För åldersgruppen 80 år och äldre beräknas 187 respektive 189 personer i de båda prognosalternativen till år 2021. Vid basåret 2011 fanns 94 invånare över 80 år i området, vilket innebär att antalet invånare över 80 år beräknas att mer än fördubblas fram till prognosens slut.

Befolkningsprognos Ingarö

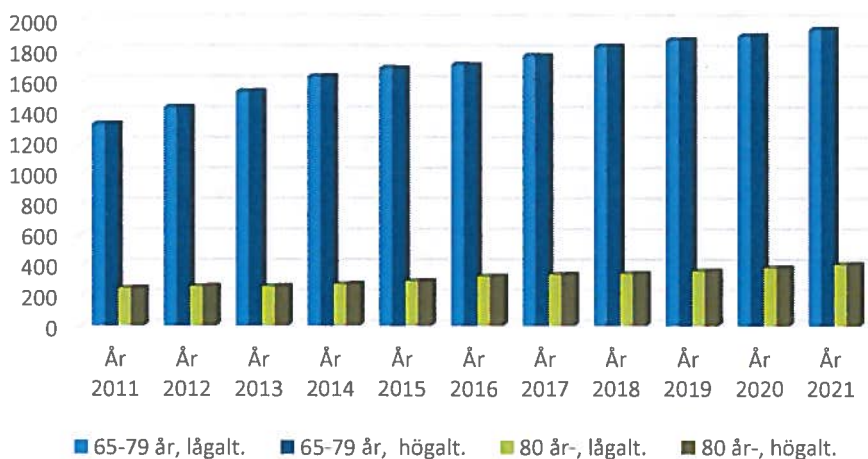

Befolkningsprognos för Värmdölandet

För åldersgruppen 65-79 år beräknas utfallet av de båda alternativen vara detsamma vid prognostidens slut, en folkmängd på 1 943 personer. Vid basåret 2011 uppgick antalet invånare i denna åldersgrupp till 1 322 invånare. Detta innebär att antalet invånare i åldersgruppen antas öka med drygt procent 47 under perioden. Dock skiljer sig ökningstakten åt mellan de båda prognosalternativen för enskilda år under prognosperioden.

För gruppen 80 år och äldre prognostiseras med 403 respektive 402 invånare år 2021. Detta innebär en förmodad ökning på cirka 61 procent, då det vid basår 2011 fanns 246 invånare äldre än 80 år i området.

Befolkningsprognos Värmdölandet

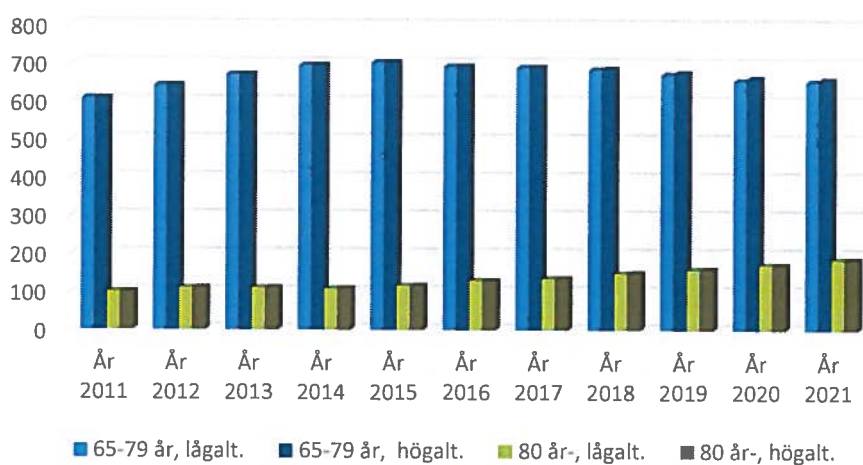

Befolkningsprognos för Djurö/Stavsnäs

Vid prognosens basår bodde 608 personer i åldrarna 65-79 år i området. År 2021 beräknas 653 respektive 659 invånare i de båda prognosalternativen, vilket innebär en ökning på drygt 8 procent.

2011 fanns 100 personer över 80 år i Djurö/Stavsnäs prognosområde. De båda utvecklingsalternativen är här lika och antar en folkmängd om 186 personer år 2021, vilket är en ökning med cirka 86 procent. Utvecklingstakten skiljer sig dock åt mellan båda alternativen under enskilda prognosår.

Befolkningsprognos Djurö/Stavsnäs

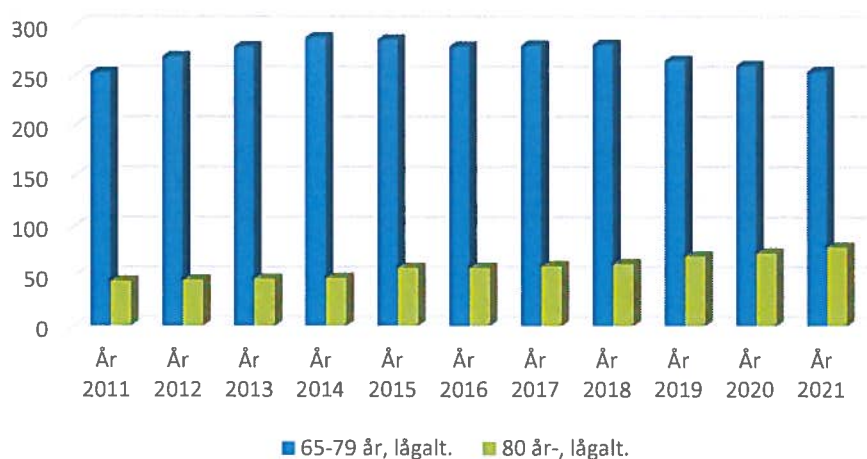
Befolkningsprognos för skärgården

För skärgården beräknas endast ett alternativ för befolkningsutvecklingen fram till 2021 eftersom skillnaden mellan låg och hög beräkning endast uppvisar försumbara skillnader. Därför redovisas endast ett så kallat lågalternativ för skärgårdens befolkningsutveckling.

254 personer i åldersgruppen 65-79 beräknas till år 2021, att jämföra med basårets invånarantal om 253 personer i skärgårdens prognosområde.

För personer inom gruppen 80 år och äldre antas en ökning med drygt 76 procent, från basårets 45 personer till 79 invånare.

Befolkningsprognos skärgården

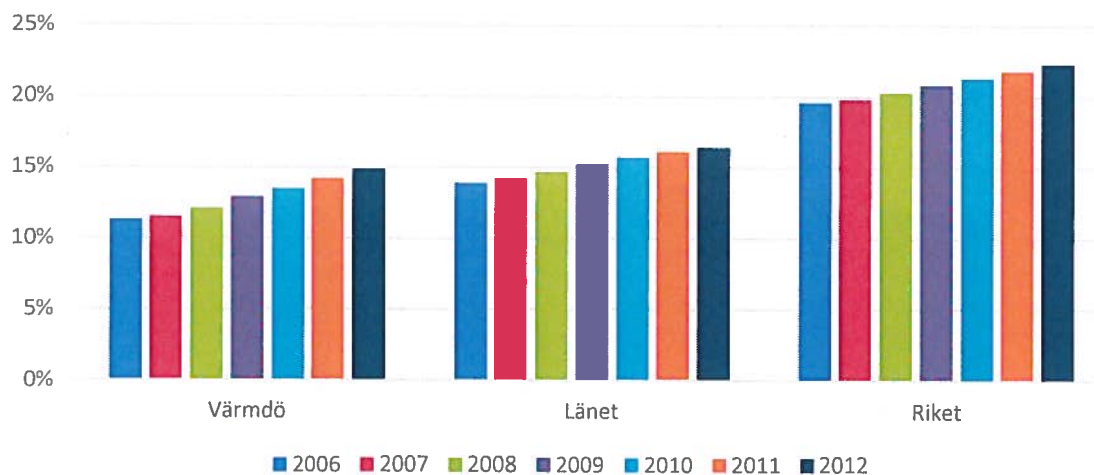

Bilaga III. Nyckeltal för äldreomsorg

Andel äldre i befolkningen 2006-2012

Andelen invånare i Värmdö kommun som är äldre än 65 år i befolkningen har ökat över tid. År 2006 var cirka 11 procent av kommunens invånare över 65 år, att jämföra med drygt 15 procent sex år senare. Denna utveckling antas, som framgår av befolkningsprognosen, tillta framöver, framför allt avseende antalet invånare som är äldre än 80 år.

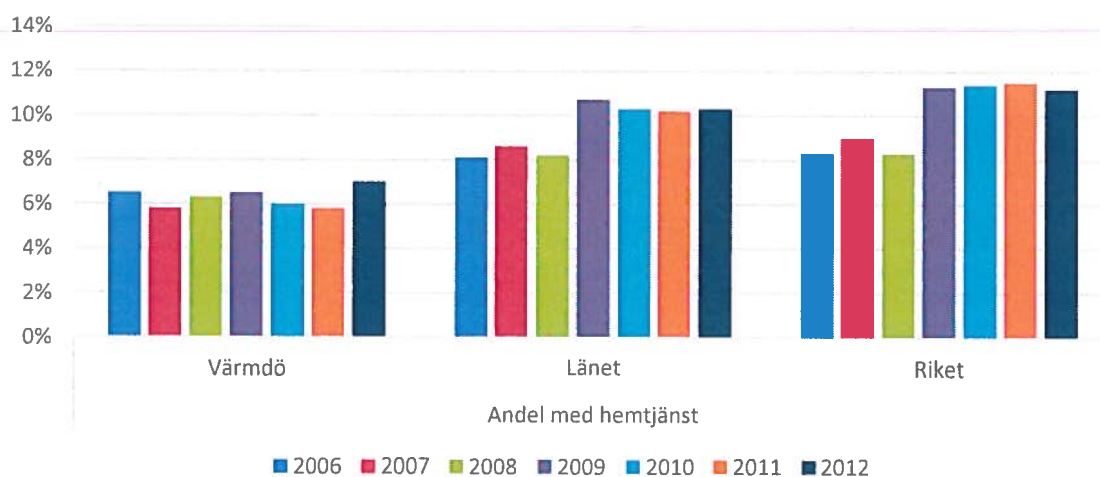
Andel invånare över 65 år i befolkningen

Andel äldre med hemtjänst 2006-2012

Andelen äldre i befolkningen som beviljas hemtjänst ökar i Värmdö kommun. 2011 uppgick andelen till strax under 6 procent, för att till året därpå har ökat till 7 procent. Även antalet utförda och beviljade hemtjänsttimmar ökar, vilket innebär att de personer som beviljas hemtjänst även beviljas fler timmar. Parallellt med detta sker en minskning av andelen äldre som bor i särskilt boende.

Andel invånare över 65 år med hemtjänst

Andel äldre med särskilt boende 2006-2012

Andelen invånare i Värmdö kommun som har särskilt boende har minskat kontinuerligt under hela mätperioden, från cirka 5,5 procent till under 4 procent. Samtidigt har andelen invånare som beviljas hemtjänst ökat.

Andel invånare över 65 år i särskilt boende

